

Särskilt förordnad vårdnadshavare – din roll som förmyndare

En särskilt förordnad vårdnadshavare blir automatiskt, om inte tingsrätten bestämmer något annat, också barnets förmyndare, vilket medför en skyldighet att ta hand om alla ekonomiska frågor rörande barnet. Ett uppdrag som särskilt förordnad vårdnadshavare består således av två delar: vårdnadshavardel samt förmynderskapsdel. I egenskap av förmyndare ansvarar man för förvaltningen av barnets ekonomiska tillgångar och företräder barnet i ekonomiska angelägenheter.

Det är överförmyndarnämnden som utövar tillsyn över förmynderskapsdelen.

Redovisning

Inom två månader från förordnandedagen är den särskilt förordnade vårdnadshavaren i egenskap av förordnad förmyndare skyldig att lämna in en förteckning av barnets tillgångar till överförmyndaren. Förteckningen ska undertecknas på heder och samvete och styrkas med verifikationer, såsom kontoutdrag från bank. Redovisade uppgifter ska vara per den dag då förordnandet trädde i kraft. Överförmyndarnämnden kan inte befria från att inkomma med förteckningen.

Som särskilt förordnad vårdnadshavare är man redovisningsskyldig gentemot överförmyndarnämnden på samma sätt som gode män och förvaltare. Detta innebär att den särskilt förordnade vårdnadshavaren varje år före 1 mars ska lämna in en årsräkning till överförmyndarnämnden. Årsräkningen ska innehålla redogörelse för förvaltningen av barnets alla inkomster, inklusive till exempel barnpension, lön för eget arbete, samt skulder under föregående år. I denna redovisningshandling ska alla händelser skett med barnets egendom under föregående år redovisas. Kvitton och andra verifikationer samt övrigt underlag som stöder redovisningen ska lämnas in till överförmyndarnämnden för att myndigheten ska kunna kontrollera varje uppgift som lämnats. Redovisningen görs på en särskild blankett som tillhandahålls av överförmyndarnämnden. Blanketten finns även på kommunens hemsida för blanketter och informationsmaterial. Även årsräkningen ska undertecknas på heder och samvete.

När uppdraget upphör, antingen genom ett särskilt beslut av rätten eller om barnet fyllt 18 år, ska en sluträkning lämnas in till överförmyndarnämnden som ska undertecknas på heder och samvete. Sluträkningen ska lämnas in inom en månad från uppdragets upphörande och innehålla en redogörelse för förvaltningen under det löpande året fram till dagen för entledigandet eller myndighetsdagen.

Påbörja uppdraget

Som förmyndare bör du snarast underrätta Försäkringskassan, Centrala Studiestödsnämnden (CSN) och aktuell bank om att du är förordnad som förmyndare. Registerutdraget som tillhandahålls av överförmyndarnämnden är den förordnande förmyndarens legitimation som företrädare för den omyndige.

Du bör också utreda barnets ekonomi. Hos kronofogdemyndigheten finns uppgifter om barnet har registrerats för skulder. Försäkringskassan och pensionsmyndigheten kan lämna upplysningar om vilka stöd och ersättningar som barnet har och om barnpension utbetalas.

Kom ihåg

Barnets inkomster och tillgångar ska hållas åtskilda från förmyndarens och andra personers ekonomi. Sammanblandning är inte tillåtet.

Samtliga barnets bankkonton eller motsvarande ska vara spärrade för uttag utan överförmyndarnämndens samtycke. Överförmyndarnämndens tillstånd ansöker du om. Tillståndet är skriftligt och du visar upp det för banken vid ett personligt besök.

Håll ordning på alla handlingar och uppgifter om barnet. Som förmyndare ska du löpande föra räkenskaper över alla transaktioner. En kassabok är en bra grund för årsredovisningen och ger en ständig överblick över barnets ekonomi.

Barnbidrag

Barnbidrag är ett statligt ekonomiskt stöd till familjer med barn och tillfaller barnets vårdnadshavare. Bidraget är alltså inte barnets pengar utan ska vara ett bidrag till den eller de som har den faktiska vården av barnet. Bidraget betalas ut av Försäkringskassan.

Studiebidrag

För gymnasiestuderande ska särskilt förordnad vårdnadshavare ansöka om studiebidrag/extra tillägg till studiebidrag hos CSN. Bidraget utbetalas från och med kvartalet närmast efter det kvartal då den studerande fyller 16 år. Utbetalningen sker till barnets vårdnadshavare då även detta bidrag ska ses som ett ekonomiskt stöd till familjen. Efter 18-årsdagen betalas studiebidraget till den studerande direkt då hen blivit myndig.

Barnpension

Barnet kan även i vissa fall ha rätt till barnpension. Förordnad förmyndare ska i sådant fall öppna ett bankkonto i barnets namn. Detta konto ska automatiskt spärras av banken mot uttag av förmyndaren utan överförmyndarnämndens tillstånd.

Tillgångar

De medel som inte behövs för uppehälle, utbildning eller barnets nytta i övrigt ska placeras så att tillräcklig trygghet finns för deras bestånd och så att de ger skälig avkastning. Även här ska

bankkonton eller motsvarande vara spärrade för förmyndarens uttag utan överförmyndarens tillstånd.

Utgifter

Barnets medel ska i skälig omfattning användas för barnets uppehälle, utbildning eller nytta i övrigt (försörjning). Förmyndaren bestämmer som huvudregel hur barnets medel ska användas. Barnpension är i första hand till för barnets uppehälle.

Samtycke till förvaltningsåtgärder

Förmyndaren utövar sitt uppdrag självständigt gentemot överförmyndaren, dvs. det är i de allra flesta fall upp till förmyndaren att själv avgöra om viss åtgärd är lämplig eller olämplig. Överförmyndarens samtycke krävs dock till vissa åtgärder, t.ex. köp av aktier och kapitalförsäkring, köp, försäljning, in-teckning av fast egendom eller tomträtt, köp eller försäljning av bostadsrätt, lån för barnets räkning, utlåning av barnets medel m.m. Ta kontakt med överförmyndarenheten för mer information.

Ett barn som har fyllt 16 år ska ges tillfälle att yttra sig över viktigare beslut.